

FOTO: BERNADE TE BLAŽETIN

14. stranica

Više od 130 sudionika na II. Pomurskom dječjem i folklornom festivalu

Državna tajnica Bušić u posjetu Pečuhu
3. stranica

Povratak Filipa Latinovicza
8. – 9. stranica

17. GRAJAM
11. stranica

Komentar

Što se vidi prik objektiva?

Stalno se študiram na tom, što more zlamenovati fotografom i novinarom većinskoga naroda jedna hrvatska priredba, kad npr. svečuju narodnosne grupe, kad ugarski političar dojde med manjine i koja je poruka onda, kad za nje nije sve razumljivo. Iako u zadnje vrime sve više se upametzame da naši programi se odvijaju dvojezično, ali što je još gorje iz našega gledišća, isključivo na ugarskom jeziku, pri kom jedino glazbeni dio more ostati na hrvatskom jeziku. Kako se medijske face orijentiraju, što je to, česa držu važnim pri jednom ili drugom zgoditku?! Zato i pažljivo štem svaki izvješćaj u ugarski novina, ali i na portali, pogledam kipice ke su ulovljene sa strane od nekoga, čiji objektiv, ufam se reći, malo hladnije fokusira na nepoznate ljude. To je i ekstra povod za premissljavanje. Kako prik objektiva sprohadjati male nijanse, ke se zrcalu na obrazu onih ki su na pozornici? Kako se da ćutiti da pojedini ljudi – ke mi poznamo – cijeli žitak su proveli u jednom jedinom selu, za kojega su se zalagali, borili, vojevali u poteškoća, paščili se na pomoć u nevolji, i dali ruku jedan drugomu, iako su se znali i srditi zbog nepoznatih razlogov? Znajju li novinari ili fotografi na zadatku da što se uopće svečuje prilikom jednoga jubileja utemeljenja, opstanka nekoga društva, kluba, prez kojega jedan mali djelić, za neke i neopaženi, našega žitka bio bi siromašniji. Kad se ne poznaju peršone, i ne zna se jezik, zna li novinar ali fotograf većinskoga naroda, koji će te na akciji skoro i pogaziti, ne mareći se previše za to da morebit iz pozadine i drugi bi si željili napraviti svoje djelo, svoje fotografije, koji tren je najpovoljniji za ovjekovječenje?! Čini mi se negda-negda da bahato ponašanje nekih novinarov sa strane, ke čestokrat znaju i već cijeniti naši sunarodnjaki, nego predstavnike vlašće narodnosti, a i bezbrižan, bezobrazan pristup takovih sa snimalom u ruki, neke ljude stavlja u poziciju apsolutnoga vladara dogodjavej i na stranjskom terenu. Imali bi puno toga za povidati mi novinari, ki pak i ne znamo svenek mirno i pokorno tolerirati i trpiti nepravde od naših „visoko cijenjenih kolegarov“.

Tiho

Glasnikov tjedan

vuku korijene iz prastarih vremena, ponegdje su i zapjevala.

Uza svibanjske svetce tu je i pokretan blagdan Duhova, kada slavimo dolazak Duha Svetoga na apostole. “Dojdi, dojdi, Duše Sveti, prosvitli nam ti pameći. / Digni od nas naše tmine, ukaži nam put istine. / Dojdi, Duše, i svituj nas.” Ovogodišnji duhovski vikend nas je obradovao jer imali smo nekoliko dana za odmor. Oni koji su željeli posjetiti okupljanja Hrvata, uz Duhove mogli su to učiniti od Baje, Dušnoka, Katolja, Foka, Salante, to su tek neka od naselja u kojima su u organizacijama tamošnjih hrvatskih samouprava organizirana gastronomsko-sportska i folklorna događanja, svete mise, a ponegdje i ophodi na tragu običaja nekadašnjih “kraljica”. Tako su na Undi, kako svjedoči običaj, djevojčice po tri u skupini u bijelom ophodile kuće, a „kraljicu“ su ukućani pokušali nasmijati jer vedrina nam je potrebna u našim životima. U Budžaku su nekada kraljice bile pokrivene bijelim ve-

Blagdan Duhova iza nas je, s toplim zrakama s v i b a n j s k o g sunca kojeg su tjerali oblaci i kiša. Priroda se u potpunosti probudila, a lje-lje, kraljice, običaji i ostala “božanstva” s obredima koji

lom, piše Đuro Franković u svojoj knjizi Blagdanski kalendar, i domaćinima vikale: Ovolika bila vam kudelja! Ovolika bila vam pređa! Nekada su Hrvati Šokci za Duhove hodočastili Judskoj Gospi, ove je godine hodočastili Judskoj Gospi, ove je godine veliko hrvatsko hodočašće 27. svibnja na Sveto Trojstvo u organizaciji donjomiholjačkog dekanata. I hodočašća kao da postaju više prigoda za izlet, a ne za susret s vjerom, ili je to tako uvijek bilo? Nekako mi se svidjela homilija pečuškog biskupa na trojezičnoj, hrvatsko-mađarsko-njemačkoj misi u Judu, nakon pješačkog hodočašća koje od 2009. godine organizira Pečuška biskupija. Između ostaloga kazao je da se trebamo zapitati što znači biti kršćanin, kako treba živjeti da bismo razumjeli što znači kršćanin biti, i kakav način života je to. Je li dovoljno tek pokazati se i nastaviti dalje živjeti nazivajući sebe kršćaninom, do novoga grijeha i novog pokajanja? Ili se nakon pokajanja i križa znamo i trebamo novim roditi te u novoj samosvojnosti promijeniti i svoj dosadašnji način života te shvatiti

Trebamo težiti slobodi u našim vezama, u našem poslu, u našoj službi. Uzeti hrabrosti za preporod, hrabrosti za promjene ne zbog promjena, nego radi preporoda.

što je bit, a što pritega. Možemo li živjeti u nesigurnosti ako ne znamo odgovor na postavljena pitanja, nanovo se roditi i biti slobodan. Želja za novim čini nas slobodnim. Živimo li u okvirima koje nam postavlja čovjek, a ne Bog, onda nismo slobodni. Trebamo težiti slobodi u našim vezama, u našem poslu, u našoj službi. Uzeti hrabrosti za preporod, hrabrosti za promjene ne zbog promjena, nego radi preporoda.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Državna tajnica Zdravka Bušić u jednodnevnom posjetu Pečuhu

Na poziv i u organizaciji generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 4. svibnja u posjetu hrvatskoj zajednici boravila je državna tajnica Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Zdravka Bušić. Zahvaljujući ljubaznosti generalne konzulice, sastancima i radnom posjetu državne tajnice Bušić mogli su pribivati i djelatnici Medijskog centra Croatica, koji su popratili ta događanja.

Nakon dolaska u Pečuh, u kasnim prijepodnevnim satima državna tajnica Zdravka Bušić posjetila je Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže u Pečuhu, gdje su je dočekali domaćini dana generalna konzulica Vesna Haluga sa suradnicima, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić sa suradnicima, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan i ravnatelj Školskog centra Miroslava Krleže Gabor Győrvári. Oni su je upoznali s radom Centra i povelili je u njegovo razgledanje. Slijedio je ručak koji je u čast državne tajnice Zdravke Bušić priredila generalna konzulica Vesna Haluga.

U poslijepodnevnim satima gđa Bušić posjetila je pečušku podružnicu HDS-ova ureda, zgradu Hrvatskog doma, gdje je vodila jednosatne razgovore s HDS-ovim predsjednikom Ivanom Guganom i nazočnim predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Državna tajnica Bušić u poglavarstvu Skupštine Baranjske županije vodila je jednosatne razgovore s pečuškim gradonačelnikom Zsoltom Pávom i dopredsjednikom Skupštine Baranjske županije Zoltanom Madarasem. U poslijepodnevnim satima gđa Bušić pribivala je proslavi Dana hrvatskog tiska održanoj u pečuškoj Hrvatskom klubu Augusta Šenoe te pri tome održala i svečani govor.

U svom govoru, čestitajući slavljenicima novinarima hrvatskoga programa pri MTVA 65 godina od pokretanja radijskog i 40 godina od pokretanja televizijskoga programa na državnim javnim servisima, tada za Južne Slavene u Mađarskoj – čiji su sljedbenici od 1992. odnosno od 1993. uredništva programa na hrvatskomu jeziku Mađarskog radija, odnosno Mađarske televizije, a od 2011. uredništva radijskih i televizijskih programa na hrvatskom jeziku pri MTVA – državna tajnica Bušić istakla je:

Doček u Hrvatskom odgojno-obrazovnom centru Miroslava Krleže

U pečuškoj HDS-ovu uredu

Dan hrvatskog tiska u Mađarskoj, 2. svibnja, spomen je na dan samostalnoga hrvatskog novinarstva na mađarskom prostoru od Gradišća do Bačke, vezan za objavljivanje prvoga broja Hrvatskoga glasnika, kazala je državna tajnica Bušić iskazujući zahvalnost Hrvatskoj državnoj samoupravi na podržavanju poticaja i organiziranju Dana hrvatskog tiska te je zahvalila posebice Branki Pavić Blažetin, glavnoj urednici Medijskog centra Croatica na prvom poticaju da se taj dan obilježava uz posebno priznanje svim predstavnicima hrvatskih medija u Mađarskoj koji uz dnevne aktivnosti u svojim uredništvima u arhivima svojih redakcija pomno čuvaju bogato nacionalno pamćenje hrvatske zajednice. Naglasila je da je novinarstvo jedno od najzahtjevnijih zanimanja i zaželjela novinarima da u svijetu medija i sveopćega djelovanja budu vođeni etikom služenja domovini, svome hrvatskom rodu i jeziku.

Vaša je misija javno i kulturno dobro hrvatskoga naroda, reče državna tajnica Bušić u svom obraćanju, te dodala da je trajna obveza i odgovornost svih nas pridonositi vašemu daljnjem radu i osigurati vam prostor za istinske medijske slobode i novinarsku profesionalnost, tehnološke izvrsnosti i promicanje kulture dijaloga izvan služenja, i to je bitno, naglasila je državna tajnica bilo kojem prolaznom interesu.

Uz čestitke hrvatskoj radijskoj i televizijskoj redakciji na jubilejima, državna tajnica Bušić kazala je da želi čestitati Hrvatskom glasniku na više od četvrt stoljeća uspješnog rada uredništva tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika, uz dobro poznati moto Čitajte i širite Hrvatski glasnik.

U kasnim poslijepodnevnim satima državna tajnica Bušić u pratnji svojih domaćina posjetila je pečuško Hrvatsko kazalište, gdje ju je dočekao ravnatelj kazališta Slaven Vidaković, te je pribivala svečanoj premijeri kazališne predstave Povratak Filipa Latinovicza, nastaloj na dramaturškoj obradbi istoimenog romana Miroslava Krleže, u režiji Nine Kleflin.

Napomena: ekskluzivni intervju za tjednik Hrvata u Mađarskoj s državnom tajnicom Zdravkom Bušić donosimo u jednom od sljedećih brojeva Hrvatskoga glasnika. *Branka Pavić Blažetin*

Zasjedala Skupština Hrvatske državne samouprave

Prihvaćena izvješća o radu i poslovanju HDS-ovih ustanova, Ureda te županijskih udruženja hrvatskih samouprava, bilanca Zavičaja, rebalans HDS-ova proračuna za 2018. i donesena odluka o kupnji nekretnine za Hrvatski kulturni centar u Baji

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, u prostorijama pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma 28. travnja 2018. godine sazvana je redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Predsjednikovu pozivu odazvalo se 15 vijećnika, od 23, osam zastupnika javilo je da ne mogu pribivati sjednici, a skupštini su prethodili sastanci njezinih odbora.

Pošto je predsjednik Ivan Gugan utvrdio da sjednica ima kvorum, predložio je dopunu dnevnoga reda sjednice: rasprava i prihvaćanje kupnje nove nekretnine za Hrvatski kulturni centar u Baji. Nazočni su jednoglasno prihvatili dopunjeni dnevni red, koji je bio: predsjednikovo izvješće o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; izvješće o parlamentarnim izborima; izvješće o djelovanju županijskih udruženja hrvatskih samouprava za 2017. godinu; prihvaćanje bilance Zavičaja d. o. o. za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda «Stipan Blažetin» za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra «Josip Gujaš Džuretin» za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Ureda Hrvatske državne samouprave za 2017. godinu; prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatske državne samouprave, Ureda i ustanova za 2017. godinu; izvješće o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2017. godinu; rasprava i prihvaćanje kupnje nove nekretnine za Hrvatski kulturni centar u Baji; izmjene i dopune Proračuna HDS-a, Ureda i ustanova za 2018. godinu; izmjene i dopune Osnivačkog dokumenta Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj; izmjene i dopune Osnivačkog dokumenta Ureda Hrvatske državne samouprave; mišljenje o natječaju za voditelja ustanove Osnovne škole „Fekete István”; obavijest o pripremama državnih priredaba: Dan Hrvata i Zemaljsko hodočašće; razno.

Predsjednik Ivan Gugan u usmenoj dopuni svojega pismenog izvješća reflektirao je na manjinske parlamentarne izbore, kako njemačka zajednica ima punopravnoga zastupnika u Mađarskome parlamentu, i nakon njemačke parlamentarne izborne liste najviše glasova dobila je romska, potom hrvatska. Čestitao je na izboru budućemu glasnogovorniku Hrvata u Mađarskome parlamentu Jozi Solgi te zahvalio bivšemu glasnogovorniku Miši Hepu na dugogodišnjem radu. Osvrnuo se na protekle događaje, to jest na svečanost otvorenja obnovljene i proširene zgrade pečuskoga Hrvatskog kazališta, te je dodao da za nekoliko dana bit će ono i premijerno otvoreno za publiku. Nada se da će se poslije

Voditelj Ureda Jozo Solga zahvaljuje na povjerenju.

izbora nastaviti pregovori sa čelnicima grada Pečuha o preuzimanju ove ustanove u HDS-ovu nadležnost. U organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu pomoćnik ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Momir Karin posjetio je odgojno-obrazovne ustanove u Santovu, Baji i Pečuhu te, kako reče predsjednik Gugan, zadovoljan je susretom, i naglasio da će se HDS jednako tako truditi pomoći svim školama po naseljima. S predsjednikovom usmenom dopunom jednoglasno je prihvaćeno njegovo pismeno izvješće o radu. HDS-ov delegirani vanjski član u mađarsko Državno izborno povjerenstvo Ernest Barić pročitao je svoje podrobno izvješće o onim sjednicama toga povjerenstva gdje je i pribivao. Kako reče, pitanja u vezi s izbornim listama manjina na sjednicama povjerenstva nije bilo, jer žalba pristiglih od pojedinih odbora u izborne jedinice nije stiglo. Na temelju svojeg iskustva, među inima, savjetovao je vijećnicima da ne treba odustati od punopravnog zastupstva u Mađarskom parlamentu, treba se maksimalno koristiti danima mogućnostima za lobiranje, te je naglasio neka se ubuduće u narečeno povjerenstvo delegira osobu sa završenim pravnim fakultetom. „Danima sam se naslušao puno toga, o vizualnim i drugim vidovima promidžbe, ali ni riječi o plakatima, promotivnim letcima, izbornim skupovima na hrvatskom ili drugome manjinskom jeziku, ili barem na dva jezika, i to zato što toga nije bilo”, rekao je među inima g. Barić. Također je savjetovao neka kod sljedećih manjinskih parlamentarnih izbora hrvatska manjina istupi javno i transparentno. Jednoglasno je prihvaćeno izvješće Ernesta Barića, delegiranoga vanjskog člana u mađarsko Državno izborno povjerenstvo. Predsjednik Gugan zahvalio je Ernestu Bariću, te je predao riječ voditelju Ureda Jozi Solgi, koji je zahvalio Skupštini za povjerenje što je vodio hrvatsku parlamentarnu listu, i glasačima, te je naglasio da će ubuduće raditi za dobrobit Hrvata u Mađarskoj, jednako tako za sve one koji su glasovali za listu i koji nisu. Dodao je da je javan iznos iz državnoga proračuna što je namjenski bio za kampanju, i može se pročitati u Magyar Közlönyu, a kampanja se obavljala putem Croatice, odnosno Medijskoga centra Croatica.

Voditelj HDS-ova ureda Jozo Solga tražio je zamrznuće statusa voditelja HDS-ova Ureda od 7. svibnja 2018. Skupština je jednoglasno prihvatila zamrznuće statusa voditelja Ureda Jozo Solge od 8. svibnja 2018.

Pri izvješću o djelovanju županijskih udruženja hrvatskih samouprava za 2017. godinu predsjednik Ivan Gugan skrenuo je pozornost predsjednika županijskih udruženja hrvatskih samouprava, kako udruženja trebaju podnijeti pismeno financijsko izvješće o sveukupnom iznosu: o HDS-ovoj potpori i o svojem udjelu. Potom su bez pitanja izvješća prihvaćena jednoglasno.

O bilanci Zavičaja d. o. o. usmenu je dopunu imao prokurist Ivica Kovačević. Ukupni su prihodi Zavičaja d. o. o.: 2 025 790,35 kn, ukupni rashodi: 1 751 966,79 kn, neto dobit je 247 344,57 kn, a prihodi od noćenja: 1 002 510,59 kn. Jednoglasno je prihvaćena bilanca Zavičaja d. o. o., a donesena je i odluka o raspodjeli dobiti za 2017., da se dobit poslovne godine u iznosu od 247 344,57 kn zadrži u zadržanim dobitima društva.

Predsjednik Ivan Gugan izvijestio je vijećnike da HDS, po ugovoru, ima pravo uporabe nekretnine u Vlašićima još na pet godina. U zadnjih četiri godine neprekidna su dopisivanja s Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom, a sada s Ministarstvom državne imovine, naime nekretnina je pod suspenzijom jer je u vlasništvu Srbije. No, kako reče predsjednik Gugan, ovo će se pitanje riješiti, ali o tome trebaju sklopiti ugovor dvije vlade. Također je izvijestio vijećnike da HDS nakon sedam godina uporabe ove nekretnine ima pravo natjecati se za fondove EU-a glede vanjske obnove i energetske učinkovitosti. Potom su jednoglasno prihvaćena izvješća santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, a također i prijedlog ravnatelja Jose Šibalina o pokretanju prvoga razreda osnovne škole, u koji se do sada prijavilo 15 učenika.

Jednoglasno su prihvaćena izvješća pečuškoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę, a također i ravnatelj Gabora Győrvárija o pokretanju prvoga razreda u sambotelskoj školi, u koji se do sada prijavilo 13 učenika, i dva prva razreda u pečuškoj školi, u koji se do sada prijavilo 29 učenika.

Pri izvješću o radu i financijskog izvješća Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2017. godinu znanstveni suradnik Silvestar Balić istaknuo je važnije projekte Zavoda, kao što su stvaranje banke podataka o hrvatskoj spomeničkoj baštini i zaštiti hrvatskih grobalja i drugih sakralnih zdanja u Mađarskoj, leksikonu Hrvata u Mađarskoj, te je rekao da su poteškoće s digitaliziranjem knjižne baštine Hrvata u Mađarskoj zbog autorskih prava. Nakon toga jednoglasno su prihvaćena narečena izvješća, tako i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoę, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda «Stipan Blažetin», Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra «Josip Gujaš Džurętin», Ureda Hrvatske državne samouprave za 2017. godinu. Kod dnevne točke «prihvaćanje izvješća o radu i financijskog izvješća Hrvatske državne samouprave, Ureda i ustanova za 2017. godinu» ravnatelj Gabor Győrvári i Joso Šibalin tražili su od vijećnika neka se izglasuje da ono što je u pričuvi proračuna, jednako tako i prijedlozi ravnatelja. Pri izvješću o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2017. godinu voditelj Ureda Jozo Solga izvijestio je zastupnike da je proveden izvršni plan ÁSZ-ova nadzora još prije tri godine, ali imali su teškoće s dostavom materijala zbog pogrešne šifre za pristup. Jednoglasno je prihvaćeno izvješće o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2017. godinu. Kod dnevne točke izmjene i do-

Dio vijećnika

pune Proračuna HDS-a, Ureda i ustanova za 2018. godinu bilo je dva prijedloga za rebalans Proračuna.

Predsjednik Ivan Gugan obavijestio je vijećnike da su oko kupnje nekretnine za Hrvatski kulturni centar u Baji iskrsnula neka pitanja, pa je od toga HDS odustao. Međudobno tvrtka za kupoprodaju nekretnina predložila je HDS-u zdanje za 32 milijuna forinta, koje je zaštićeno kulturno dobro u vrijednosti od 40 milijuna forinta.

Nadovežući se na predsjednikove riječi, zamjenica Angela Šokac Marković dodala je da je zdanje povoljno u te svrhe, blizu je središtu grada, a po veličini slično Narodnosnome domu, te su dobre mogućnosti za parkiranje, a u dvorištu ima mogućnosti za otvorenu pozornicu. Zastupnici su mogli i pogledati fotografiju o narečenome zdanju. Jednoglasno je prihvaćeno da se na teret hladnoga pogona HDS-ova proračuna za 2018. iznos od 25 milijuna forinta premjesti u stavku «ulaganje». Zamolba ravnateljice Zorice Prosenjak Matola bila je da se na teret pričuve HDS-ova proračuna za 2018. iznos od 100 tisuća forinta premjesti u stavku «ulaganje».

Vijećnici su jednoglasno prihvatili prijedloge za rebalans proračuna za 2018. godinu, potom i izmijenjeni cjelokupni proračun s prihodima i rashodima u iznosu od 1.642.184.692 Ft.

Također jednoglasno prihvaćene su i izmjene i dopune Osnivačkog dokumenta Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i ispostave Ureda Hrvatske državne samouprave budući da su ubuduće na adresi: 7621 Pécs, Jókai tér 11. A. épület 1. emelet. Budući da u Boršfi nema Hrvatske samouprave, o natječaju za ravnatelja mjesne Osnovne škole „István Fekete“ treba odlučiti Skupština. Vijećnici su na prijedlog predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje Jose Ostrogonca jednoglasno prihvatili natječaj Gabrielle Megyes Holczer za ravnateljicu boršfanske škole. O pripremama državnoga Dana Hrvata 2018. zastupnike je izvijestio predsjednik Ivan Gugan. Dan Hrvata bit će u Pečuhu, u studenom, u Kulturnom centru «Kodály», u programu pak bit će zastupljena naselja od Pečuha, Mohača do Katolja. Zemaljsko hodočašće, o kojem je govorio predsjednik Odbora za kulturu Stipan Balatinac, bit će 1. rujna 2018. na santovačkoj Vodici. Kod „razna pitanja“ zastupnik Jože Đuric tražio je od budućega glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solge neka ispita zašto nisu pravodobno dostavljeni zapisnici sumartonske i serdahelske Hrvatske samouprave; skrenuo je pozornost da je u opasnosti vrtić u Sumartonu i neka se razmotre moguća rješenja za njegov spas, te jednako tako neka se riješi i pitanje svećenika, misa na hrvatskom jeziku.

Kristina Goher

Santovo – Monoštor
Prijateljska Hrvatska večer u Santovu

Članice KUD-a Hrvata Bodrog

Ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga“

U Santovu je 28. travnja priređena prijateljska Hrvatska večer u okviru koje se cjelovečernjim programom predstavio KUD Hrvata „Bodrog“ iz prekograničnoga vojvođanskog naselja Monoštor (Bački Monoštor). Nakon pozdravnih riječi predsjednika santovačke Hrvatske samouprave Stipana Balatinca i predsjednika KUD-a Hrvata „Bodrog“ Željka Šeremešića, na pozornici mjesnog doma kulture nastupili su ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga“, muška pjevačka skupina i plesno društvo KUD-a splotom izvornih šokačkih pjesama i plesova, baranjskom koreografijom i kazivanjem stihova na šokačkoj ikavici, a u programu je sudje-

lovaio i domaći tamburaški sastav „Santovački bečari“. Kako svojom izvedbom tako i prekrasnom izvornom šokačkom nošnjom, gosti su oduševili domaću publiku koja ih je, okupljena u lijepom broju, nagrađivala gromoglasnim pljeskom.

Nakon programa druženje je nastavljeno zajedničkom večerom, a za dobro raspoloženje pjesmom i plesom pobrinuli su se članovi gostujućega društva, a u pratnji „Santovačkih bečara“. Podsjetimo da je suradnja santovačke Hrvatske samouprave i KUD-a Hrvata „Bodrog“ uspostavljena početkom 2000-ih godina, a u proteklom je razdoblju ostvareno niz uzajamnih posjeta. Ovaj su put gosti pozvali domaćine na tradicionalnu hrvatsku fišijadu koja će se prirediti 9. lipnja ove godine u Bačkome Monoštoru.

Stipan Balatinac

DUŠNOK

U okviru već tradicionalne priredbe „Racke Pinkužde“, tamošnja Hrvatska samouprava za blagdan Duhova, 19. svibnja, organizirala je Dan Hrvata. Priređen je gastronomski program, misno slavlje na hrvatskome jeziku, prigodni kulturni program. Nastupili su učenici dušnočke hrvatske skupine, dušnočki Izvorni pjevački zbor i Pjevački zbor „Pravi biser“, bačinski Pjevački zbor „Ružmarin“ te pjevački zborovi iz Martinaca, Vršenđe i Kalače, zatim plesne skupine iz Vršenđe, Gare, i dušnočki „Biser“. Slijedilo je druženje domaćina i gostiju.

KAČMAR

U suorganizaciji međunarodnoga društva prijatelja Experience Balkan i Udruge Balkan Calling te kačmarske Hrvatske samouprave, 2. i 3. lipnja u Kačmaru se organizira okupljanje pod nazivom „Bunjevačka šetnja“. Njezin je cilj upoznavanje običaja, povijesti, kulture i kulturne baštine bunjevačkih Hrvata, Kačmara i Tavankuta. Sudionici će posjetiti kačmarski „Bunjevački dan“, a prekogranična priredba uključuje i posjet vojvođanskom Tavankutu. U planu je i razgledanje Bunjevačke zavičajne kuće u Baji, nadalje povijesnih i kulturnih znamenitosti grada Subotice te odlazak na jezero Palić.

Muška pjevačka skupina

Predstavljanje povijesnog romana „Bitka“ u Pečuhu

Dubravko Vrbešić i Alen Sambolec

Alen Sambolec, književnik iz Varaždina, predstavio je svoj povijesni roman „Bitka“ u Obrazovnom centru „Miroslav Krleža“ 3. svibnja 2018. godine. Predstavljanje knjige ostvareno je u suradnji s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Pečuhu, Katedrom za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu te Obrazovnim centrom „Miroslav Krleža“. Uvodnu je riječ imao Dubravko Vrbešić, lektor na Katedri za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu, koji nije krio oduševljenje ovim povijesnim romanom. Sam autor obrazložio je publici zašto je izabrao baš Sigetsku bitku za temu romana i kako doživljava glavnog lika: „Otkrio sam da je Nikola Šubić Zrinski imao osebujan život. Bilo bi iznimno dragocjeno napisati roman i o njegovu životu. Iskreno, u ovome romanu nisam se bavio njegovim cjelokupnim životom jer bi to iziskivalo znatnije skretanje s teme. Uspio sam, koliko mi je to tema dopu-

štala, ubaciti neke pripovijesti.“ Potom je istaknuo kako je pišući o Sigetskoj bitci, morao uključiti i zbivanja na osmanskoj strani kako bi se zbivanja u oba tabora mogla pratiti usporedno i kronološki. Budući da se povijesni izvori ne slažu oko nekih datuma ili slijeda događaja, autor se morao odlučiti za jednu od tih opcija. Unatoč tome naglašava da nije iznevjerio tijek povijesti:

Prepuna aula djece

„U romanu sam se držao povijesno vjernih podataka kao što su glavni likovi, mjesta, vremena (datumi), vojne postrojbe (brojno stanje, moral i naoružanje), broj žrtava i preživjelih.“ Ipak, autor publici nije htio otkriti previše o cijeloj radnji romana jer, kako kaže, želi im prepustiti da ulože svoje dragocjeno vrijeme u istraživanje hrvatske povijesti pri tome uživajući u zanimljivom štitvu.

Ivona@Bernarda Pavičić

Helikonske svečanosti 2018

Svake druge godine, tijekom travnja, u Keszthelyu se održavaju takozvane Helikonske svečanosti, jedna vrsta natjecanja za zadunavske gimnazije i srednje škole. Natjecanje se odvija u više kategorija: od zbornoga pjevanja, ozbiljne glazbe, preko narodne glazbe i plesa, sve do kazališnih izvedaba ili kazivanja stihova. Tih se dana na svakom trgu, u svakoj ulici, kod Festeticseva dvorca čuje glazba, pjesma, a često dođe i do plesa. Trodnevni festival okuplja mladež, i tih dana grad oživi.

Tako je to bilo i ove godine. Đaci Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu, te omladinska skupina salantskoga KUD-a „Mari-

ca“, sa svojim nastavnicima Gergőom Kovácsom i Vesnom Velin sudjelovali su na ovom šarolikom omladinskom festivalu. Natjecali su se u dvije kategorije: narodna glazba i narodni ples, i osvojili srebrnu te brončanu kvalifikaciju. Tamburaši su uza svoju srebrnu kvalifikaciju dobili i posebnu nagradu. Obje su se skupine predstavile s bošnjačkohrvatskim materijalom (glazbom i plesom) iz okolice Pečuha.

Čestitamo svim učenicima koji su nam uljepšali ova tri dana provedena u Keszthelyu i postigli tako lijepe rezultate!

Učiteljica Vesna i prof. Gergő

Povratak FILIPA LATINOVICZA U REŽIJI NINE KLEFLIN

FOTO: HORVATSKINHAZ.HU (TÓTH LÁSZLÓ)

Roman Miroslava Krleža Povratak Filipa Latinovicza uprizoren na daskama pečuskoga Hrvatskog kazališta, u režiji Nine Kleflin, 4. svibnja doživio je svečanu premijeru. Redateljica Nina Kleflin okupila je, kako sama kaže, družinu koja je ostvarila velik pothvat te svojim radom predstavu protkala talentom, profesionalnom izvrsnošću i ljudskom dobrotom.

Klasik hrvatske književnosti 20. stoljeća Miroslav Krleža uprizoren je u Pečuhu 1990. godine, njegova drama Kraljevo, i upravo se spomenuta izvedba vodi kao prva kazališna izvedba u Mađarskoj na hrvatskom jeziku i kao početak puta prema utemeljenju Hrvatskog kazališta u Pečuhu, proglašenog 8. svibnja 1992. godine. To više je simboličan izbor Krležina teksta i za prvu premijeru u obnovljenoj pečuskom Hrvatskom kazalištu na

sceni i u teatru, jedinom hrvatskom izvan granica matičnog prostora.

Tijekom proteklih 28 godina djelovanja pečuskoga Hrvatskog kazališta ono je četiri puta posegnulo za Krležinim tekstom, uza spomenuto Kraljevo, 2007. predstava Garnizon u Terezienburgu, 2011. Šetnja grobnicom moga djetinjstva, i sada za Povratkom Filipa Latinovicza.

Nina Kleflin za skladatelja izabrala je hrvatskog autora Ninu Belana, s kojim surađuje već osam godina u okvirima Međunarodnoga dječjeg festivala u Šibeniku, do sada su radili zajedno tri predstave, a ovo im je četvrta. Nino Belan izdao je i soundtrack s glazbom iz predstave, 26 skladba u na jednom CD, jedna cjelina, od Prologa do Epiloga.

Scenografiju potpisuje Balázs Horesnyi, kostimografiju Marija Šarić Ban, koreografiju Balázs Vince. Produkcija Povratak Filipa Latinovicza okupila je i poznata imena hrvatskoga glumišta. Matija Kačan je Filip Latinovicz, Bobočka je Nela Kocsis, Regina Latinovicz je Vlasta Ramljak, Ballocsanszky je Slaven Vidaković, Kyriales je Damir Lončar, Liepach Kostanjevečki je Stipan Đurić, Vanda Ballocsanszka je Monika Berberović te više imena glumaca, među njima i amatera koji se pojavljuju u više uloga: Dejan Fajfer, Gyula Beri, Eva Polgar te baletni umjetnici Katalin Újvári, Zsolt Molnár, Péter Koncz, Dávid Matola.

Uz njih oblikovanje zvuka potpisuje Nikolina Belan, svjetla Gyula Farkas, asistent je redateljice Gyula Beri, rekviziter Jozo Kovačević, ton-majstor Tamás Laurer, tehnik Béla Ilkaházi, fotograf László Tóth.

Trenutak za pjesmu

Dijalog u troje ili ljubav bez krova

**Ja sam tebi dala sebe,
a sada me od tebe zebe.**

**I ja sam tebi sebe dao,
a sada sam dalek, hladan i zao.**

**U utrobi čovjek se micati stao,
sretan, nesretan, tko bi znao?**

Miroslav Krleža

FOTO: HORVATSKINAZIŠTU (TÓTH LÁSZLÓ)

I ovom predstavom, kao i dosadašnjim predstavama uprizorenim na sceni Hrvatskog kazališta u Pečuhu, nastalih temeljem Krležina dramskog i inog pisma, na sceni se teži simbiozi dramskog teksta, glazbe i plesa, težnji ka kompleksnomu kazališnom izričaju tako očitom u Kraljevu, a nastavljeno nešto umjerenije, ali ne manje spektakularno u sceni, glazbi i koreografiji u Povratku Filipa Latinovicza.

Ne mogu se oteti dojmu da se između ostaloga izborom teksta, prilagodbom romana pečuškog đaka Krleže i ovoga puta željela naglasiti duboka pečuška navezanost na hrvatski kulturni, pa i kazališni prostor, ali pokazujući s druge strane plesnom pričom i baletnim izričajem svekoliku univerzalnost kazališnog iskaza.

Nesigurni Filip Matija Kačan kreće u svijet i postaje Europejcem sa sumnjama koje potisnute ponovno izbijaju na površinu povratkom nakon dvadeset i više godina. Dramaturški predstava slijedi radnju romana. Filipov susret s majkom (Vlasta Ramljak) pa Bobočkom (Nela Kočiš), kobnim ženama njegova života. Trokut Filip, majka i nepoznati otac visi nad scenom do konačnog obračuna kod albuma s fotografijama. Najuspjeliji je dvoboj riječima Filipa i Kyrialesa (Damir Lončar) uz

naoko pasivnu asistenciju promatrača Bobočke i Ballocsanszkyja (Slaven Vidaković). Nesigurna Boba nakon Kyrialesobe smrti i snažan i napokon odlučan Ballocsanszky koji Bobi odgriza grkljan. Priča o umjetnosti i životu, neiživljenoj seksualnosti, nedostatku ljubavi, „mračnoj erotici“, strahovima i nadanjima, poraću i propasti stare Europe, „kavanskom“ Balkanu, erosu i tanatosu, dobru i zlu, o sotoni se nastavlja iako je predstava završena.

U Filipu je ostao, jednako i u nama gledateljima niz pitanja i proturječnosti. Ne znamo trebamo li početi tražiti odgovore koji traži Filip i hoće li nam oni kao i njemu donijeti nemir, iako na trenutak izgleda kao da bude stvaralački žar. Dobar je taj nesigurni i veoma živčani Filip Matija Kačan onako pomalo bljedunjav pokraj snažnog i crnog Kyrialesa i Bobočke koja se ne plaši same sebe, te Regine Latinovicz Valenti koja nikada nije naučila hrvatski jezik, a Filip u šaci drži sebično čuvanom tajnom o tome tko mu je otac. Na kraju krajeva, zar je umjetniku i intelektualcu važna takva naizgled nevažna biološka priča, pita se Kyriales, koja mladića na pragu života učini pojedincem nesigur-

nim u vlastiti identitet, i iskompleksiranom i neuravnoteženom jedinkom, zaokupiranim dodirima ženskog tijela. Tijela kojim naizgled tako slobodno raspolaže Ksenija Radajeva Bobočka, Krležina femme fatale, koja nam priča svoju životnu priču. Priču o svojim muškarcima, kroz poznanstvo s Filipom. Iako je naizgled jaka i slobodna, njom upravljaju muškarci njezina života, a jedan od njih je tragičniji od drugih po njezinu sudbinu. Preljepa i putena Bobočka Nele Kočiš, okupana u vlastitoj krvi na sceni Hrvatskog kazališta u zagrljaju Filipa Latinovicza koji joj nije znao pomoći, jer i nije želio NIŠTA od nje.

Prvo Belanovo iskustvo s dramom i instrumentalnom i orkestralnom glazbom, po njegovim riječima, čini ga više nego sretnim i nada se da smo dobili dobar rezultat jer je on, jednako kao i Filip koji crta kistom majčin portret, pokušao notama opisati silinu osjećaja Krležinih likova. Nino Belan napravio je i CD s glazbom iz predstave u nadi da će tako i svoj autorski rad, ali i predstavu približiti što većem broju ljudi.

Kleflin je radila i dramaturšku obradbu romana asocijacije kroz nelinearnu predstavu pokušavajući, po njezinim riječima, da one dramske elemente kojih ima podosta u romanu, pročita i prenese u kazališnu priču, uz to pitajući se, kao i svi umjetnici, koliko je potrebna umjetnost i je li ona ikomu potrebna kao i umjetnici, zapitkujući se o odnosu ljubavi i povjerenja, obračunavanje sa strahovima koje pronalazimo u svim Krležinim likovima koji su tek djelomice slobodni. Premda po mnogima sloboda je u Krležinu tekstu u kojem nema nikakve potrebe za dodavanjima, Krležu treba tek slijediti, jer on dobro zna pričati o umjetnosti, kroza stalnu borbu erosa i thanatosa, ego i alter ego svojih likova.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Godine 2013. kod budimpeštanskog spomenika Miroslavu Krleži

Moliški Hrvati u posjetu Budimpešti

U sklopu projekta „Traganje za hrvatskim korijenima“, što ga je financirao Ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, krajem ožujka trideset i tri pripadnika moliških Hrvata, na čelu s članicom Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske Antonellom D’Antuono, boravilo je u Mađarskome glavnom gradu. Tom ih je prigodom, u prostorijama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, primio hrvatski veleposlanik Mladen Andrić sa svojim suradnicima. Na susretu je bila i HOŠIG-ova ravnateljica, ujedno i vijećnica Skupštine Hrvatske državne samouprave Ana Gojtan, te ravnatelj Talijanskoga kulturnog instituta u Budimpešti Gian Luca Borghese.

Udruga Hrvatsko-talijanski Mozaik Rim pokrenula je projekt „Traganje za hrvatskim korijenima“, radi povezivanja najmlađeg naraštaja Hrvata u Italiji s drugim skupinama Hrvata koji žive u iseljenuštvu. Prva im je postaja u tome putovanju bila Budimpešta gdje su posjetili primjerice zdanje Parlamenta te povijesne znamenitosti Budima i Pešte. U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske primio ih je hrvatski veleposlanik Mladen Andrić sa svojim suradnicima. On je u kratkim crtama predstavio rad i suradnike diplomatske misije kojem je načelu, te dodao kako Hrvati u Mađarskoj jednako tako imaju poteškoće u očuvanju hrvatskoga jezika, i također se bore protiv odnarođenja pripadnika svoje zajednice. Ravnateljica Ana Gojtan govorila je o radu, ustrojstvu i programima budimpeštanske Hrvatske škole. Naravno, rodila se zamisao o pove-

Nazočne pozdravlja hrvatski veleposlanik Mladen Andrić.

Dio gostiju

zivanju s moliškim Hrvatima preko vidova kulturnih priredaba. Suosnivačica i potpredsjednica udruge Hrvatsko-talijanski Mozaik Zrinka Bačić zahvalila je na srdačnome gostoprimstvu, upoznala nazočne s radom udruge, što sve radi ova doista brojčano mala zajednica (približno dvije tisuće pripadnika) u Italiji za svoj opstanak. Pozitivnim je zaključila da se u krugu mladeži pojavio novi val zainteresiranosti za učenjem hrvatskoga jezika. O radu i programima Talijanskoga kulturnog instituta u Budimpešti govorio je ravnatelj Gian Luca Borghese.

Moliški su Hrvati nastavili svoje putovanje prema mađarskom i austrijskom dijelu Gradišća, te prema Bratislavi.

„Osvaja se hrvatsko tlo...“

Prema škrtim povijesnim izvorima Hrvati su stigli u Molise, u južnu Italiju početkom XVI. stoljeća. Bježeći pred Turcima, hrvatske su izbjeglice sa sobom ponijele svoj jezik, svoje običaje i svoju katoličku vjeru, i to su ljubomorno čuvali i sačuvali tijekom 500 godina. Hrvatski jezik i običaje sačuvali su usmenom, a ne pismenom predajom. Tek u zadnje vrijeme, sredinom dvadesetoga stoljeća, počeli su čitati i pisati moliškohrvatski. Danas imaju rječnik i gramatiku zavičajnoga jezika zahvaljujući dobrom suradnjom s Hrvatskom, sa Zagrebom.

Kristina Goher

17. GRAJAM i četrnaest naticateljev

Nivo-nagrade Koljnofkam Liliki Völgyi i Virag Erdősi

Krajem aprila tradicionalno nastupaju u četarskom Domu kulture talentirani jačkari i jačkarice iz gradišćansko-hrvatskih osnovnih škol. Gradišćanska jačka mladih, skraćeno GRAJAM, kot naticanje je jako popularno med mladimi kim je draga hrvatska narodna jačka i pop-rock glazba iz stare domovine. 27. aprila, u petak otpodne, Anica Šaller, učiteljica hrvatskoga jezika u četarskoj školi kot i glavna organizatorica ove priredbe, pozdravila je sve nazočne, dicu, učitelje kot i roditelje. Folklorni spektakl četarskih folklorošev, pod peljanjem Vere Pezenhoffer, otvorio je 17. GRAJAM. Ovput smo vidili petnaest produkcijov iz Hrvatskoga Židana, Gornjega Četara, Mjenova i Koljnofa, uglavnom sa šlageri Mie, Mejašev, Antonije Šola, Matka Jelavića i Severine.

zalo, kako je vridno ov festival prirediti, jer jako čuda zvanarednih glasov imamo u Gradišću, i to je već jedna garancija za budućnost, kako ovi mladi pjevači moru kasnije zajti u folklorne i tamburaške grupe. To je jedan sigurniji korak prema jeziku i prema hrvatskoj kulturi", naglasila je brižna mati, čija dica, iako živu u Austriji, odlično govoru hrvatski jezik, a još lipše jaču po hrvatski. Na kraju jačkarnoga spravišća, na kom je ljetos vidljivo bilo manje ljudi u publiku, dodijene su nagrade i tancošem ki

U uvodu jačkarnoga festivala gradišćanski vijenac narodnih pjesam je odjačio Kumanovićev trio (sestre i brat) iz Hrvatskoga Židana, kojega je pri proglašenju rezultatov žiri i ekstar pohvalio.

U kategoriji donjih razredov devet je bilo naticateljev, a školari gornjega razreda bili su samo petimi. U publiku je sidila i Djurdjica Kuzmić ka je pred sedamnaestimi ljeti skupa s kolegicom Anom Šaller na noge postavila ovu priredbu, a ovput se je mogla živcirati i za vlašću dicu Doroteu i Benjamina, ki su se takaj naticali. "Ja se jako veselim da smo mogli dojt i da znam za ovu mogućnost, pak da se svako ljetu i nadalje organizira GRAJAM u mojoj bivšoj školi. I danas se je poka-

Dobitnice nivo-nagrade Lili Völgyi i Virag Erdősi s kotrigi žirija Markom Šteinerom i Rajmundom Filipovićem

su pokazali program, kot i peršonom ki ljetu na ljetu osiguraju tehniku, a tako i glavnoj organizatorici GRAJAM-a, Anici Šaller. Medalije je prikerala svim izvodjačem ravnateljica škole, Veronika Szegleti. Tročlani žiri, u sastavu Huberta Varge, umirovljenoga školskoga ravnatelja iz Vincjeta, Marka Šteinerja, negdašnjega pobjednika na GRAJAM-u i pjevača popularnoga benda Šetnja iz Hrvatskoga Židana, i predsjednika Rajmunda Filipovića, tamburaša i pjevača Koprive i Pinkice, nije ni ovom prilikom imao lafki zadatak. Kako je rekao Rajmund Filipović svim za tanač, cilj je to da pri jačenju svi se dobro čutu, da si jaču naše jačke i da se smiju, od toga već nij' potrebno.

Nivo-nagrade GRAJAM-a u 2018. ljetu idu školari 5. razreda Liliki Völgyi i Virag Erdősi, učenici 8. razreda Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića u Koljnofu. *Tiho*

Po odluci žirija su se narodili slijedeći rezultati

Narodna jačka, izvodjači od 1. do 4. razreda

1. Nora Herić (Gornji Četar) i Kinga Kumanović (Hrvatski Židan)
2. Iringo Feigl (Gornji Četar) i Botond Herić (Gornji Četar)
3. Hana Feigl (Gornji Četar).

Moderna jačka, izvodjači od 1. do 4. razreda

1. Dorotea Kuzmić (Mjenovo) i Kristof Kumanović (Hrvatski Židan)
2. Borbála Mesterházy (Gornji Četar)
3. Balint Konrad (Gornji Četar).

Narodna jačka, izvodjači od 5. do 8. razreda

1. Kata Kumanović (Hrvatski Židan)
2. Benjamin Kuzmić (Mjenovo)
3. Mira Lokotar (Hrvatski Židan).

Moderna jačka, izvodjači od 5. do 8. razreda

1. Benjamin Kuzmić (Mjenovo)
2. Kata Kumanović (Hrvatski Židan)
3. Mira Lokotar (Hrvatski Židan).

Dan prijateljskih veza

U organizaciji izvarske Hrvatske samouprave, 12. se svibnja u navedenome mjestu održao tradicionalni Dan podravskih veza u Europskoj uniji. Dan je otpočeo svetom misom na hrvatskom jeziku koju su predvodili Ilija Ćuzdi (martinački župnik) i dr. János Kisnemes (svećenik u Atadu, ali podrijetlom iz Izvara).

Druženje je potom nastavljeno u domu kulture uz veseli program kojem su pribivali i Neven Marčić, konzul savjetnik u Pečuhu, Jozo Solga, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Jelica Csende Matyók, predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije, te mnogi gledatelji iz Izvara te uže i šire okolice.

U programu su nastupili: umirovljenički zbor iz Izvara i Bojeva, martinački mladi tamburaši, ferdinandovački KUD te barčanski KUD Podravina, koji je svojom ve-

selom koreografijom oduševio gledatelje. Nakon programa uslijedila je večera, a potom zabava, druženje uz svirku Orkestra Vizin, sve do kasnih sati. Uspješnost dana

pokazuje da „podravske veze“ djeluju. Priredba je ostvarena uz financijsku potporu Ministarstva ljudskih resursa.

Vesna Velin

Tjedan zajednica

U barčanskoj Gradskoj knjižnici u Tjednu zajednica, koji je trajao od 7. do 13. svibnja, otvoreno je nekoliko prigodnih fotoizložba i održano nekoliko prigodnih predavanja. Fotoizložbama i predavanjima predstavile su se i narodnosne samouprave u Barči, tako i Hrvatska samouprava. piše portal barcsmedia.hu. Tako, kako saznajemo, 9. svibnja fotoizložbom i prigodnim predavanjem Anice Popović Biczak predstavio se barčanski KUD Podravina uz prigodnu malu izložbu nošnje podravskih Hrvata. Tom se prigodom i malo zapjevalo pa i zaplesalo, te su se poslije kušali kolači sa sirom i zeljem.

Mala stranica

Trening s hrvatskom odbojkašicom

Marijeta Runjić posjetila sambotelšku Hrvatsku školu

Športska škola odbojke u Sambotelu na predlog Vladimira Horvata, tajnika Društva sambotelških Hrvata, i u dogovoru s peljačtvom Sambotelške podružnice Hrvatskog vrtića osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža, u ovom školskom ljetu tajedno jednoč drži trening školarom 1. razreda. 20. aprila, u petak, rano ujutro bili smo i mi na uri tjelovježbanja, što su posjetili dodatno i drugi treneri, novinari i zavolj Marijete Runjić, hrvatske odbojkašice sambotelške ekipe Hungast-Haladás.

U dvi redi stoju mališani u plavoj majici (koji je dar sambotelške Športske škole) i hitaju labdu prik mriže, treneru Andrei Magyarósi, a na drugoj strani Marijete Runjić. U velikoj galami vidljivo je da je živahna igra po volji dice 1. razreda. Kako kaže Gergely Bedőcs, voditelj Športske škole za odbojku, jur su se lani upoznali s ustanovom i ljetos je došla ideja da iz pet ur tjelovježbanja jedna ura se posvećuje odbojki. "Današnja senzacija je bila da naša odbojkaška ekipa u Sambotelu ima i hrvatsku igračicu i mislili smo da će svim dobro pasti ovo spravišće, kade se moru pominati svi na svojem hrvatskom jeziku i danas je drugom metodikom potekao jutarnji trening i mislim da su se svi sjajno čutili", komentirao je zaduženik sambotelške odbojke ki je još rekao da je njev cilj sve već mlade dobiti i integrirati u sambotelšku školu odbojke. Gradska ekipa igra u državnoj prvoj ligi, ima sjajne rezultate, a u svakoj školi kade se odbojka trenira, na utakmice su osigurane besplatne ulaznice tako za dicu kot i za roditelje. U medjuvrimenu Marijeta se sjede, pred njom dica ka joj postavljaju pitanje po hrvatski, iz kojega grada je došla, što voli mačke ili cučke, otkidobu igra u Sambotelu i zašto voli odbojku itd. Onda je na redu potpisivanje portreta, a dica ju zaprosu da zatanca s njimi. Gošća, rodod Splitsčanka, malo povidia i o sebi: "Nisam znala da u Sambotelu žive Hrvati, stvarno, a danas mi je prečudno i pričati na svom hrvatskom jeziku. Bila sam u Americi i tamo sam četire godine pričala engleski i španjolski. Kad idem nešto reći, prvo razmislim na engleskom. Danas mi je ovdje bilo super, jer ja obožavam dicu. Otkad sam imala 15 godina, uvijek vičem da ću biti profesorica, učiteljica ali teta u vrtiću. U 12. misecu sam diplomirala, mogla sam odmah ići raditi, ali sam rekla, ja bih sada malo bez škole, bez svega, samo da mi odbojka bude 24 sati dnevno da dišem, radim, spavam, samo za odbojku." Marijeta je još dodala da se jako dobro snašla med sambotelškimi športaši, iako se ovdje igra malo drugačija odbojka nego u Americi, "ali, hvala Bogu, cure i treneri su mi bili tu da mi pomognu". Hrvatska športašica ka stanuje u Trogiru, veljek je našla skupni glas i s dicom, pogledala je i čuvarnicu i školski razred u zgradi, a uz to je pravoda izrazila želju da ponovo posjećuje mališane u sambotelškom Hrvatskom centru.

Tiho

Više od 130 sudionika na II. Pomurskom dječjem i folklornom festivalu

Na drugome Pomurskom dječjem i folklornom festivalu, 11. svibnja u Serdahelu, u organizaciji Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, nastupilo je više od 130 djece iz Pomurja, Baranje i Međimurja s pjesmom, sviranjem, dječjim igrama, folklornom i tamburaškom glazbom. Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, u svome pozdravnom govoru rekao je da će krovna organizacija Hrvata pomoći da ova priredba izraste u državnu manifestaciju.

Serdahelska i donjovidovečka djeca

Ovogodišnji Dječji festival uspio je okupiti još više sudionika nego lani, a koliko su oni uživali u svemu tome, vidjelo se u osmijesima. Za vrijeme Festivala Hrvatski zavod postao je mjestom druženja djece, roditelja, pedagoga. Dječja su se lica sjajila, ne samo zbog postavljenog tobogana nego i zbog izvođenja hrvatskih igrica, glazbe i plesova. U opuštenom i veselom ugođaju, imali su priliku predstaviti svoju nadarenost i privrženost hrvatskoj kulturi. Festival je prvi put organiziran poradi njegovanja hrvatske kulture i folkloru među mladim naraštajima.

– Utemeljenjem Zavoda „Stipan Blažetin“, u pomurskim dječjim vrtićima i osnovnim školama započelo je podučavanje folkloru i tamburice, pod vodstvom stručnjaka iz Hrvatske. Na naše zadovoljstvo ustanove su rado surađivale, djeca iz tjedna u tjedan s veseljem čekala mentoricu, koja ni riječi nije znala mađarski, pa su djeca bila primorana saobraćati na hrvatskome jeziku. Na početku ove školske godine zahvaljujući ravnateljju letinjske Glazbene škole, u Zavodu je organizirano podučavanje puhačke glazbe, u okviru čega svaki tjedan stižu nastavnici glazbene škole i podučavaju

Djeca iz serdahelskog vrtića predstavili su pomurske plesove

našu djecu (petnaest učenika) na puhačku glazbu. Na toj nastavi djeca dodatno uče i pomurske pjesme i nadam se da smo time položili temelje njegovanja folkloru i glazbene kulture među mladim naraštajima. – rekla je Zorica Matola, voditeljica Zavoda.

Nažalost, ove se školske godine nije nastavilo mentorstvo folkloru, tako su se djeca pripremila sa svojim odgojiteljicama, ali se voditeljica Zavoda nada da će od iduće školske godine opet stići pomoć dječjim vrtićima. U kerestursku osnovnu školu nadalje redovito stiže učitelj glazbe iz Kotoribe, da pomaže u učenju tamburice, a u serdahelskoj školi to čini Žolt Trojko, tamošnji nastavnik glazbene umjetnosti. Na

koliko se načina može obraditi pomurska glazbena kultura i običaji, dokazao je i sam Festival, neki od dječjih vrtića obradili su brojalice, stare dječje igre, drugi su pučke popijevke izvodili s jednostavnim plesnim koracima. Bilo je sažetijih pomurskih koreografija, a i svirača puhačke glazbe. Nastupili su vrtićari iz Letinje, Mlinaraca, Serdahela, Sumartona i Kanize. S pomurskim plesovima nastupili su učenici kere-

Zorica Bošnjak sa sinom stigla je iz Salante.

sturske i serdahelske osnovne škole. Zahvaljujući mladim plesačima, salantskoga Kulturno-umjetničkog društva „Marica“, gledatelji su mogli uživati i u bošnjačkim plesovima i diviti se njihovoj prekrasnoj narodnoj nošnji. Djevojčice iz međimurskoga kraja predstavile su pučke plesove svojega naselja Donjeg Vidovca. Bilo je i solista, učenici Levente Baranjai na fruli, Greta Sekelj na tubi, Fružina Tirasi na flauti svirali su pomurske napjeve, a Greta Lukač pjevala uz pratnju serdahelskih tamburaša. Najveselije je bilo nakon predstave kada su djeca iz svih naselja mogla trčkarati po dvorištu, igrati se na igralištu, spuštaljci uz odličnu pizzu i upoznati se sa svojim vršnjacima iz drugih mjesta. Salančanka Zorica Bošnjak Čeho, jedan od roditelja, zdušno podupire podučavanje folkloru u svom selu. Kaže da tamo rado idu djeca na folklornu, a uzrok svemu tomu je učiteljica Vesna Velin, koju sva djeca obožavaju i koja prenosi na njih ljubav prema folkloru. Njima je Pomurski dječji festival bio iznimno lijepo iskustvo, sudjelovanje mnoštva mladih, upoznavanje druge regije... i nadaju se da će se Festival održati i dogodine. beta

Čuvari jačkarne tradicije u Hrvatskom Židanu

Šaka židanskih žen, i jedan muž med njimi, sidu za stolom, sredinom aprila nediljnoga otpodneva u židanskom Staračkom domu. Zbirka Jačke Gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj Miroslava Vuka Croate i već varijantov jačkarne knjižice iz Austrije, Zajačimo si, u žutoj, zelenoj boji, osnovno štivo je za člane ovoga kluba, ke ja nazivam čuvarom židanske jačkarne tradicije. Pravoda ne more ovde faliti ni mlada pe-

ljačica dičje grupe Židanskih zvijezdic, Kristina Pantoš, kot i kantorica ne ujedno i dirigentica jačkarnoga zbora Peruška Marija, Žužana Horvat. Na prvi dvi sastan-ki bili su još i većimi mladi, kako čujem, ali nedilja ne odgovara svenek svakomu da se najde vrime za ovakov tip druženja.

Najvažnije je na ovom spravišču jačiti, dobro se čutiti, malo se pominati, a i spasiti pojedine melodije i tekste jačkov, ke je začelo gristi jur pozabljenje, ali je začela pokriti gusta magla. Pjevati za svoju volju, biti skupa u zajedničtvu, a pomoću jačak znova oživiti lipe dane mladosti, i to je jedan od uzrokov zašto se dojde skupa. „Mi smo se jur zdavno pominale za ovo da moramo očuvati naše hrvatske jačke, kad i mi smo jur čuda zabile. Ako sad ne spravimo skupa ove jačke, od ovoga ništ neće biti, sve će se zgubiti“, turobu se teta Etuška Horvat, ka je s Julijanom Čizmazia inicirala da se klub gane. „Iako sam ja Pešti išla u gimnaziju, kad sam mogla domom dojt, Lukindrof smo pohajali u krčmu, i po šinokoši, Pustiki skroz smo jačili. Mi smo se svenek rado jačili i sve knjige imam još, ča su majka napisala s jačkami“, velu teta Etuška ka odlučno izjavu, pravoda im je lipše kad si zajaču. Iako su ovde nazočni uglavnom žene, med njimi i Martin Meršić se dobro špera, a i njegove dvi sestre su vik ovde. „Morebit neću dugo jur moć dojt, kad sam blizu osamdeset ljet, pak teško mi

spade, ne simo dojt, nego duglje siditi. Kad sam ditić bio, onda sam ja htio u već hrvatski seli djelati, odanjeg sam si i jačke doprimio. Dobro je ovo, dokle človik još jačiti more“, dodaju tetac Martin pak mi se i oni tužu da va seli ljude jako ni viditi, a plus k tomu još i krčme su prazne. Prlje kad nij' bilo televizije i druge zabave, ljudi su spolom jačili. „Kad bi nam vina točili, bi se lipše zajačili, hvalimo Boga i Mariju“, ovo mi izjaču i u diktafon tetac Martin, kako su ditići Novo ljetu pozdravili, kad su se otpravili u polnoći u svaki stan, kade su dobili napit, ali pinez. Dobro bi bilo vratiti ov čisto skrsnuti običaj u židanske gase, slažemo se svi u ovom. Julijana Čizmazia takaj mi govoru o ljubavi prema jačenju i o toj velikoj želji da ove jačke ostanu i za mladje, ki sada nek moderne pjesme poznaju. Teta Julija su vlasnica i takove knjižice, ku još iz 8. razreda čuvaju sa starimi jačkami. „Ja sam si to ostavila i kad sam se odala, donesla sam sa sobom tu knjižicu. Još i Brigović Lajoš bačiju sam rekla da još svenek imam te jačke napišeno. „Najdite mi je“, to su mi rekli, a ja sam si iskala i nigdir je nij' bilo. Kad su Lajoš bači umrli, potom dar za misecdan sam je našla“, povidaju mi bivša školarica židanskoga slikara i učitelja. Ide jačka okolo i kad se bolje razgleda ovde človik, oči su te ke jasno govoru.

Rani večer je, kad se začmemo razajti, a ja se do doma študiram, kako bi mogla

izmoliti da oduševljenim čuvarom jačkar-nih tradicij Bog da i dalje strpljenja, volju i snagu da spasu jedinstveno jačkarno bogatstvo Hrvatskoga Židana i da još du-go-dugo jaču čineći sričnim ne samo sebe nego i druge. *Tiho*

II. Hrvatski Dan Familijov
26. majuša 2018. 10 sati
Prisika
 park Kaštela – kod jezera
 /U skladu svertinama u Kulturnom Domu /

Predstavljaju se:
 Prisička dica iz čuvarnice
 Židanska dica iz čuvarnice
 Židanski školari

PJEVA party – Prisički Dobrovoljni Ognjobranci
 Djelaonica / Pečenje slanine
 Igre / Dar za dicu
 Pečenom kobasicom, sokom čekamo familije.

Organizatori Hrvatskog Dana Familijov:
Hrvatska Samouprava Prisika
Kulturni Dom Prisika

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
srdačno Vas poziva na

DAN HRVATSKOG ŠKOLSTVA U MAĐARSKOJ

koji će se održati
27. svibnja 2018. godine
s početkom u 10.00 sati
u auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole,
gimnazije i učeničkog doma
Miroslava Krleža
(Pečuh, Szigeti út 97.)

PROGRAM:

- Svečano postavljanje originalne spomen-ploče prve hrvatske škole utemeljene 1722. u Pečuhu povodom Dana hrvatskog školstva u Mađarskoj
- Poglavlja iz povijesti hrvatskog školstva u Mađarskoj
- Projekcija filma
- Uručenje plaketa
- Kulturni program učenika Hrvatske škole Miroslava Krleža
- Domjenak

XII. biciklistička tura kroz Ormánság

U suživotu s blagom

Sedamstotinjak biciklista sudjelovalo je na ovogodišnjoj XII. biciklističkoj turi kroz Ormánság, održanoj 12. svibnja. Krenulo se iz Šeljina preko Ivanidbe (Drávaiványi), Starina, Drvljanaca, Martinaca, Foka i Bogdašina (Bogdása) te natrag do Šeljina. Na brojnim postajama se zastalo, upoznalo s prirodnim i kulturnim znamenitostima kraja, jer je temeljni moto ture, u organizaciji Društvenog doma Ormánsága, upoznavanje s bogatstvom ovoga kraja.

FOTO: FACEBOOK

ZADAR

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojiteljica Sveučilišta u Zadru i Osnovna škola „Katarina Zrinski“ više od petnaest godina surađuju organiziranjem praktičnih vježba zadraskih studenata u Serdahelu, odnosno ljetovanjem učenika u tome jadranskom gradu. Osim razmjene studenata i učenika naizmjenično se sastaju i djelatnici ustanova. Ovaj put su na nastavnici serdahelske ustanove od 27. do 29. travnja boravili u Zadru, družili se s profesorima sa Sveučilišta, te posjetiti znamenitosti grada.

SERDAHEL

Hrvatska samouprava Zalske županije 17. svibnja u Hrvatskome kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“ organizirala je forum za predsjednike pomurskih hrvatskih samouprava i voditelje školskih ustanova, na kojem se raspravljalo o aktualnim problemima i mogućnostima napredovanja glede očuvanja nacionalne samosvijesti u regiji.

SELURINCE

Tamošnja Hrvatska samouprava 26. svibnja 2018. godine organizira biciklističku turu u podravsko naselje Drvljance. Dužina je predviđenog puta 42 kilometra. Kreće se iz Selurince u jutarnjim satima: Királyegyháza – Sumony – Okrag (Okorág) – Kákics – Šeljina – Ivanidba (Drávaiványi) – Starin – Drvljanci. U sklopu ture više puta će se zastati, tako u Sumonyu, kod šeljinske zavičajne kuće, u Ivanidbi, kod kazetne kapele. Dolaskom na cilj slijedi objed i druženje uz tamburaše.

ČAKOVEC

Dani Međimurske županije 2018. započeli su 18. travnja, i trajali su do 5. svibnja 2018. Ove je godine 25. godišnjica kako je Hrvatski sabor usvojio Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj kojim je osnovana i Međimurska županija. Na svečanim događanjima već godinama sudjeluju i Zrinski kadeti iz Kerestura. I ove su godine kadeti sudjelovali 28. travnja u mimohodu povijesnih postrojba i u programu kod spomenika „Oproštaj“.

BUDIMPEŠTA

„Pod maslinama“ naslov je izložbe radova likovne kolonije „Šarlota Lavanda“, čije je otvorenje 25. svibnja 2018. u 18 sati u Domu kulture „Aranytíz“. Priredbu organizira Hrvatska samouprava V. okruga, a skrbnica je izložbe Roberta Faltis. Pri otvorenju sudjeluje Tamburaški sastav Koprive. Ostvarenju je pridonijela Samouprava V. okruga.